

ג. אשמות, חטאות חיצוניות ושלמי ציבור שהם קדשי קדשים – עורם לכהנים. (תנא קמא דרש מאשר הקריב [הגם שאפשר ללמוד בקל וחומר, טרח וכתב לה קרא]. ורבי ישמעאל למד בק"ו מעולה. ולדעת רבי אין צריך קרא, שבכל מקום העור מהלך אחר הבשר). רצו מפשיטים אותם רצו אוכלים על גב עורם. חטאות פנימיות שבשרם לשריפה – אף עורם נשרף עמו, כמפורש בכתוב. שלמי יחיד – קדשים קלים, עורם לבעלים (שאינם בדומה לעולה ואין לנו להביאם. וגם אין קיים הקל וחומר' בקדשים קלים. ערש"ש).
אין חילוק בין קרבנות יחיד לקרבנות ציבור, לענין נתינת העור לכהנים, וכגון עולת התמיד (ע' תד"ה הניחא; זבח תודה).

ד. עולת נשים ועולת עבדים (ויש גורסים אף 'עולת נכרים') – עורן לכהנים (עור העלה – ריבה).

ה. לדברי רבי יוסי ברבי יהודה, עור עולת גרים נתמעט מנתינה לכהנים (עלת איש). ופרשו הכוונה בגר שמת ואין לו יורשים.
לדברי רבי יהודה לא נתמעטה עולת גרים. ולפי הגרסא שלפנינו (וכ"ה ברי"ד), תנא דברייתא ריבה עולת גרים (ע' זבח תודה). ואולם רש"י ועוד אינם גורסים כן.

ו. עולה הבאה מן המותרות, כגון אשם שמתו בעליו; רבי חייא בר יוסף ורב נחמן בשם רבה בר אבוא, פרשו דברי ר' יהודה בביריתא שנתמעטה עולה זו מנתינת עורה לכהנים. (לדעת הסובר עולת ציבור היא, נתמעטה מעלת איש – ולא ציבור. ולמאן דאמר מותרות לנדבת היחיד הולכות, נתמעט מעור העלה – העולה הראשונה, ולא זו הבאה מכח קרבן אחר).
ואולם רב המנונא הביא מהברייתא שדחו זאת החכמים עפ"י מדרש יהוידע הכהן, וחזר בו רבי יהודה, הלכך עולה הבאה מן המותרות – עורה ניתן לכהנים.

ז. עולה שהתפסוה לבדק הבית, לדברי רבי יהודה (כפירוש רבי ינאי ורב המנונא), אין עורה ניתנת לכהנים (עלת איש – ולא של הקדש). ואף לדעת האומר קדשי בדק הבית אינם נתפסים על העולה מהתורה (וכ"פ הרמב"ם) – זהו רק בבשר שדינו להיקרב, אבל העור לדברי הכל נתפס מדאורייתא לבדק הבית. וכן הדין במקדיש את נכסיו לבדק הבית בסתם, לדעת ר' יהושע הבהמות הזכרים התמימים ייקרבו עולות ועורותיהם לבדק הבית.

בתוספתא מובא שחכמים חולקים על רבי יהודה ואינם ממעטים עולת הקדש. ואולם הרמב"ם (מעשה"ק ה, כא) פסק כרבי יהודה. אפשר משום שהרבה אמוראים טרחו בגמרא לפרש דבריו, ש"מ הלכה כן (זבח תודה).

דפים קג – קד

קסח. מה דין העור בקרבנות הפסולים, באופנים דלהלן:

- א. נפסל קודם הפשט וקודם זריקת הדם.
- ב. נפסל לאחר הפשט ולאחר זריקה.
- ג. קודם הפשט ולאחר הזריקה.
- ד. קודם זריקה ולאחר הפשט.
- ה. נמצאת הבהמה טריפה לאחר הזריקה וההפשט.

- א. נפסל הקרבן קודם זריקה וקודם הפשט – אין העור ניתן לכהנים, ולא יצא מידי מעילה.
- ב. נפסל לאחר הפשט ולאחר זריקה – העור לכהנים.
- ג. קודם הפשט ולאחר זריקה; לרבי, הרי העור כבשר וטעון שריפה. לרבי אלעזר ברבי שמעון, יפשיטנו ויתנו לכהנים.
- ד. קודם זריקה ולאחר הפשט; לרבי, יתן לכהנים (וכ"ה לדעת ר' אליעזר). לר' אלעזר בר"ש, טעון שריפה כבשר. [לכתחילה אין מפשיטים העור קודם זריקה (שאסור להשהות הדם כל כך (רש"י). וכן אמר הכתוב וזרקו... והפשיט... (עפ"י קרית ספר מעה"ק ה). והוא הדין לכל הקרבנות (ערמב"ם שם)].
- ה. נמצא טריפה – לדברי רבי חנינא סגן הכהנים יינתן העור לכהנים. וחכמים אומרים: יצא לבית השריפה. הלכה כדברי חכמים.
- לכל הדעות, אם לא נזרק הדם – העור אינו ניתן. והוא הדין אם נפסל הדם ונזרק בפסול (עפ"י שפת אמת, מהתוספתא).

דף קד

- קסט. א. בשר הקרבן שנפסל או אבד לפני זריקת הדם – האם יזרוק דמו, ואם זרק – האם הורצה? האם יש קשר בין נידון זה לשאלה האם הזריקה מרצה ומתירה את העור בקרבן שבשרו נפסל?
- ב. בכור שנמצא טריפה – מה דינו במקדש ומה דינו בגבולין?
- א. בשר שנפסל או שאבד; לדברי רבי אליעזר יזרוק את הדם (ודם זבחין ישפך) ויירצה לו. לדברי רבי יהושע לא יזרוק (ועשית עלתיך הבשר והדם – אם אין בשר אין דם). ואם זרק, אם נפסל הבשר – הורצה לו. ואם אבד או נשרף, אפילו בדיעבד לא הורצה.
- אמרו בגמרא שלדעת רבי אליעזר, כשהעור הופשט ואח"כ נזרק הדם – יינתן לכהנים, שהרי הורצה. ולרבי יהושע, אף כי לכתחילה לא יזרוק – אם זרק אפשר שהעור הותר לכהנים, ונחלקו בדבר רבי ורבי אלעזר ברבי שמעון.
- לפרש"י, גם באבוד ושרוף. לתוס', רק כשנפסל הבשר ולא כשאבד.
- ב. בכור שנמצא טרפה – בשרו אסור בהנאה.
- כתב הרמב"ם (בכורות ג, י) שטעון קבורה. וכן דין העור המחובר לבשר (כס"מ). ועתוס' כאן ובכ"מ; רא"ש בכורות ה, ג ועוד.
- נמצא טרפה לאחר שעורו הופשט; – במקדש, נחלקו רבי חנינא סגן הכהנים וחכמים האם העור מותר לכהנים או יצא לבית השרפה, כנ"ל. ובגבולין, כגון בכור בעל מום שדינו להאכל במדינה; רבי עקיבא למד מדברי רבי חנינא סגה"כ שעורו מותר כאילו היתה זו שחיטה כשרה [ואילו היה מת מעצמו – עורו אסור וטעון קבורה. וע' בשו"ת עמודי אור ע, א-ב]. ודוקא כשהתירו מומחה שראה את מומו. וכן פסק רבי יוחנן. ולבסוף הסיקו שהלכה כחכמים, שהשחיטה לא התירתו וטעון קבורה.

- א. כן מבואר לפרש"י (והרא"ש בכורות ג, ז, ד, ב). אך יש מפרשים שזה שאמרו הלכה כחכמים – בתמים, אבל בבעל מום חכמים אינם חולקים על רבי עקיבא שהעור מותר. וכן פסק הרמב"ם. ואולם הרא"ש והר"י פסקו דלא כר' עקיבא, אלא לעולם העור טעון קבורה (וכ"פ בשו"ע).
- ב. יש גורסים העור בשריפה (וכ"כ בפסקי הרי"ד). ורש"י דחה גרסה זו, אלא דין העור בקבורה.

קע. א. מהם שלשת המקומות האפשריים לשריפת חטאות הפנימיות?

ב. האם קיים פסול לינה ופסול מחשבת-לינה בפרים ובשעירים הנשרפים?

ג. האם קיים פסול 'יוצא' בפרים ובשעירים הנשרפים?

א. שלשה בתי דשן היו לשריפת חטאות פנימיות; בעזרה, בהר הבית וחוף לשלש מחנות; – כשנשרפים כמצוותם, נשרפים חוץ לשלש מחנות (והוציא את כל הפר אל מחוץ למחנה; מחוץ למחנה; כאשר שרף את הפר הראשון – הרי שלש מחנות (קה:)).

נפסלו קודם זריקה – אין להוציאם מהעזרה אלא יישרפו בתוכה [כשאר פסולי קדשי קדשים ואימורי קדשים קלים].

מקום הדשן הזה היה במזרח המזבח (תורת כהנים דבורא דנדבה). ואינו אותו מקום הדשן שבמזרח של כבש, בו היו נותנים את תרומת הדשן דישון מזבח הפנימי והמנורה ומוראת עולת העוף ונוצתה, שהרי התורה לא קבעה מקום בעזרה לשריפת הפסולים כלאו, הלכך אין לערב את הנשרפים כמצוותם אם הנשרפים שלא כמצוותם (עפ"י פירוש הראב"ד ריש קנים).

נפסלו אחר הזריקה עד שלא יצאו; לדברי רבה בר אבוא – נשרפים בהר הבית (כיון שכבר הגיע זמנם לצאת). ולמשנת לוי – יישרפו בעזרה. נפסלו לאחר שיצאו – תני לוי: נשרפים בהר הבית, בבירה.

א. הלכה כדתני לוי, שכל שנפסלו קודם שיצאו – שריפתם בעזרה (רמב"ם מעה"ק ז, ג, ד).

ב. אף בשר קדשי קלים שנשטא, שורפים אותו לפני הבירה – בבית הדשן שבהר הבית (ע' משנה

פסחים מט. פב ורש"י כד. רמב"ם ק"פ ד, ג. וע' פסוה"מ יט, ח).

ב. באימורי פרים ושעירים הנשרפים, קיים פסול לינה. ובבשר – בעיא דרבי ירמיה (רבא רצה לפשוט שפוסלו, ודחו).

מחשבת לינה (- פיגול); לדברי רבי שמעון (מג. יד.) אין פיגול חל בחטאות פנימיות לענין חיוב כרת לאוכלו, הן כשחשב על האימורים והן כשחשב על הבשר. לחכמים – מחשבת לינה חלה על האימורים כשחשב להקטירם לאחר זמנם, אך לא כלפי הבשר, בין שחישב לאכלו למחר בין שחישב לשרפו למחר.

ג. בעיא דלא אפשר, האם יש פסול יוצא כשיצא הבשר קודם זריקה.

א. משמע בגמרא שיש להוכיח מדתני לוי שאחד משני הפסולים הללו, לינה או יוצא – קיים (למ"ד טומאה הותרה בציבור. ע' גליון הש"ס), אלא שלא נפשט איזהו.

ב. משמע בגמרא שלדעת האומר בשר קדשים קלים שיצא קודם זריקה לא נפסל, ודאי גם כאן הדין כן, והספק אינו אלא למ"ד שנפסל. ואולם הרמב"ם כתב להחמיר, הגם שלענין קדשים קלים פסק שכשר (וע' לקוטי הלכות).